Kunnskapsdepartementet

Deres ref:	Vår ref:	Dato:
24/7719		31. mars 2026

Prioriterte tiltak, nytteverdi og finansieringsplan for NORTRE i 2026 og 2027

NORTRE viser til dialogmøte med Kunnskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet 21. Januar 2026, og takker for muligheten til å redegjøre for prioriterte tiltak for 2026 og 2027.

Formålet med tiltakene for 2026 og 2027 er at **NORTRE skal etablere seg som en solid bidragsyter til mer, bedre og tryggere bruk av norske helsedata til både forskning, forvaltning og innovasjon.** Vi har vektlagt tverrsektoriell samhandling og felles **verdiskaping rundt personsensitive data**. NORTRE skal sikre **tilpasninger til det europeiske helsedataområdet (EHDS)**, og fremme **kliniske studier** og **klinisk forskning.** NORTRE vil **øke robustheten** i infrastrukturen for å kunne levere **forutsigbare tjenester.**

NORTRE ble opprinnelig lansert som en del av "gjenbrukssporet" for å realisere målbildet fra Helsedataprogrammet; å gjøre norske helsedata raskere, enklere og tryggere tilgjengelig for sekundærbruk, samtidig som personvern og informasjonssikkerhet ivaretas.

Prioriteringene er i tråd med signalene NORTRE har fått fra sentrale interessenter som FHI, Regionale helseforetak, enkelte helseforetak, forskningskonsortier, samt relevante nasjonale strategier. Eksempelvis trekker "Nasjonal handlingsplan for kliniske studier og klinisk forskning 2026–2036" fram at NORTRE skal videreutvikles for å styrke forskning og innovasjon, og at sikre analyserom og bedre samhandling på tvers av sektorer skal legge til rette for trygg og effektiv bruk av helsedata. Systemmeldingen (Meld. St. 14 (2024-2025)) trekker fram behovet for å utvikle NORTRE med funksjonalitet for ulike brukergrupper, samt å imøtekomme de nye sikkerhetskravene som kommer med utviklingen av det europeiske helsedataområdet (EHDS). Videre presiserer "Nasjonal strategi for persontilpasset medisin" (2023) økt behov for lagring av data som brukes innenfor persontilpasset medisin, samt økt behov for tungregningskapasitet, inkludert kapasitet og kapabilitet innen kunstig intelligens.

Prioriteringer og nyttevirkninger

Tiltakene for 2026 danner en viktig grunnmur for videre aktivitet

Hovedmålet for 2026 er å klargjøre NORTRE for varig verdiskaping, med hovedfokus på organisasjonsetablering og forankring hos relevante aktører. Tiltakene er fordelt på fem

hovedområder som ble beskrevet i brevet fra 31. oktober 2025, og omfatter aktivitet knyttet til bevilgningen over statsbudsjettet på 10.4 MNOK for 2026. Detaljert arbeidsplan er i vedlegg 1.

Arbeidet vil videreføre tiltak knyttet til ISO-sertifisering, samt arbeid for enkel datatransport mellom helsesektoren og NORTRE. NORTRE starter også tekniske sikkerhetstiltak, og utvikler funksjonalitet, for EHDS-kompatibilitet. Arbeid for å etablere og forankre NORTRE som en nasjonal infrastruktur for personsensitive data er også sentralt. Forskningstjenestene i NORTRE vil bedres gjennom økt selvbetjening og enklere tilgang til regnekraft / KI-kapasitet.

2026-bevilgningen på 10.4 MNOK gir NORTRE nødvendig finansiering for å videreføre og starte opp de høyest prioriterte tiltakene knyttet til EHDS-krav og nasjonale strategier innen feltet. Bevilgningen muliggjør etablering av NORTRE som nasjonal infrastruktur, og bidrar til bedre tjenester med høyere tilgjengelighet og stabilitet. Tiltakene medfører økt trygghet og tillit hos forskere, datainnehavere og forskningsobjekter, samt økt bruk av norske helsedata.

Tiltakene i 2027 bidrar til å realisere potensialet i norske helsedata

For 2027 foreslår NORTRE at tilskuddet fra KD og HOD økes til 22 MNOK. Tiltakene er gruppert i tre hovedområder i tråd med de nasjonale strategiene nevnt over: 1) økt verdiskapning rundt personsensitive data, 2) tilpasninger til det europeiske helsedataområdet og 3) økt robusthet i analyseinfrastrukturene. Detaljerte tiltaksbeskrivelser finnes i vedlegg 1.

1) NORTRE skal sammen med Helsesektoren etablere en enkel høykapasitetsdataflyt fra Helseforetak til NORTRE for spesielt å øke antallet kliniske studier, klinisk utprøving og klinisk forskning. Tiltaket er generisk og vil øke nytteverdien av all data som kan benyttes til forskning fra helsesektoren. Videre vil NORTRE fokusere på enda enklere tilgang til massiv lagring og regnekraft, inkludert KI-kapasitet og -kapabilitet.
   Behov og planer er allerede godt forankret i Helse Sør-Øst, NORTRE vil arbeide videre med forankringen i de andre Helseregionene.
2) Arbeidet med å klargjøre NORTRE for EHDS vil bidra til å realisere deler av den opprinnelige Helseanalyseplattformen, men også bidra til å norsk EHDS-lovetterlevelse, økt forskning, økt datautnyttelse, forskningsmessig konkurransekraft og kan gi Norge en sentral rolle i Europeisk helseforskning. EHDS-arbeidet er godt forankret med FHI og NORTRE er i dialog med Helsedirektoratet og andre aktører om tiltak og prioriteringer.
3) For å ta steget fra lokale infrastrukturer til en nasjonal infrastruktur med omfattende leveranser for kliniske studier, klinisk forskning, klinikkdrift (i spesialtilfeller) samt en sentral rolle i EHDS er en robust infrastruktur med høy tilgjengelighet svært viktig. Fast øremerket infrastrukturfinansiering i tråd med Datainfrastrukturutvalgets rapport er strengt nødvendig for å få etablert en tilstrekkelig kompetanseorganisasjon. Dette krever stabil grunnfinansiering for faste ansettelser av høykompetent personell.
   Nytteverdien fra tiltaksområdet er økt tillit hos brukerne, samt økt verdi ettersom infrastrukturen kan garantere enkle brukergrensesnitt, gode tjenester, høy robusthet og høy tilgjengelighet. Disse tiltakene er bredt forankret i de over 2.500 forskningsprosjektene, inkludert klinikknære miljø, med over 12.000 forskere/klinikere, som daglig benytter NORTRE-tjenestene.

NORTRE mener tiltakenes verdi langt overstiger de estimerte kostnadene.

Finansieringsplan for NORTRE

NORTRE finansieres i dag gjennom søknader, rammebevilgning, og salg av tjenester. Tjenesteutvikling dekkes primært av eksterne inntekter, og NORTRE krever retten til videresalg

av ny funksjonalitet. Kun unntaksvis dekker eierinstitusjonene utvikling, og da kun om det er god mulighet for mersalg, Vedlegg 1 beskriver finansieringsplanen i detalj.

NORTRE mangler det Datafrastrukturutvalget kaller "statlig grunnfinansiering" for å sikre langsiktigheten som gode nasjonale infrastrukturer krever. NORTRE har derfor foreslått en langsiktig finansiering fra HOD/KD på 22MNOK i 2027, deretter 44 MNOK fra og med 2028. Kostnadene skal i hovedsak lønnsutgifter knyttet til nyansettelser for økt utviklingstakt og mer stabil drift. Bevilgningen vil utgjøre omtrent 23 % av NORTREs forventede omsetning (94M) i 2027. Langsiktighet i finansieringen er et absolutt krav for å minimere økonomisk risiko knyttet til faste ansettelser ved vertsinstitusjonene, gjerne tilsvarende det som er gjort for Sigma2 AS.

Budsjettforslag for NORTRE i 2027 (alle tall i 1.000 NOK)

Budsjett for 2027		
Inntekter	**NOK**	**Prosent**
Tjenestesalg, søknader, rammefinansiering	72 000	77 %
Tildeling, KD/HOD	22 000	23 %
Totale inntekter	**94 000**	**100 %**
Utgifter	**NOK**	**Prosent**
Lønn og indirekte kostnader	66 500	71 %
Investeringer og drift	27 500	29 %
Totale utgifter	**94 000**	**100 %**

Viktigheten av KD/HOD-finansieringen av NORTRE

Ettersom NORTRE primært svarer ut eierinstitusjonenes behov, er bevilgningen fra KD/HOD helt nødvendig for NORTRE som nasjonal infrastruktur for personsensitive data. Eierinstitusjonene vil per i dag ikke prioritere eller finansiere tiltak for registerdatautlevering, samarbeid med spesialist- og primærhelsetjenesten, løsninger på tvers av sektorer samt innføring av regulativer, som EHDS. NORTRE mener, som Datainfrastrukturutvalget, at infrastrukturen må ha en fast grunnfinansiering for å opprettholde et godt og konkurransedyktig nivå, og for å kunne levere de tjenestene som etterspørres på tvers av sektorer.

Bevilgningen fra KD/HOD er helt essensiell for at NORTRE skal kunne levere som forventet for personsensitive data i, og utenfor, klinikknær virksomhet, og for å kunne etterleve EHDS og andre kommende forordninger. Bevilgningen gjør at NORTRE kan adressere sektorovergripende utfordringer som er sentrale for å imøtekomme regjeringens strategi innen feltet.

NORTRE ser frem til videre dialog rundt nødvendig finansiering og videre utvikling av NORTRE. Brevet ble godkjent for oversendelse NORTRE-styret 20. mars 2026.

Gard Thomassen, Styreleder NORTRE